

IGAZSÁGÜGYI PSZICHIÁTRIA

Általános tételek

1. Az igazságügyi (forenzikus) pszichiátria fogalma, etikai alapelvei, az igazságügyi pszichiáter tevékenységi területei
2. Az igazságügyi pszichiátriai tevékenységek/ellátás szerkezete (és a magyarországi ellátóhelyek)
3. A pszichiátriai betegségek (mentális zavarok) és a bűnelkövetés/kriminalitás kapcsolata
4. Pszichiátriai betegségben szenvedő bűnelkövetők számára hatékonynak tartott terápiás eljárások
5. Az erőszakos/violens magatartás, és a bűnismétlés kockázatának lehetséges vizsgálómódszerei, gyógyszeres és nem gyógyszeres megelőzési lehetőségei
6. A pszichiátriai osztályra történt beszállítás indokoltságának megállapítása és a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés bírósági elrendelésének jogi szabályozása, gyakorlata
7. A személyes szabadság korlátozására vonatkozó jogi szabályozás
8. A cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezési eljárás elindításának jogszabályi háttere
9. Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok védelmének szabályozása
10. A betegek egészségügyi ellátáshoz, emberi méltósághoz, kapcsolattartáshoz és a gyógyintézet elhagyásához való joga, az ellátás visszautasításához való joga
11. A betegek tájékoztatáshoz való joga, (orvosi titoktartáshoz való jogának érvényesülése az általános és az igazságügyi pszichiátriai gyakorlatban)
12. A betegek önrendelkezéshez való joga, élő végrendelet feltételei, szabályai
13. A beteg saját egészségügyi dokumentációja megismeréséhez való joga

Az igazságügyi pszichiátriai szakértői tevékenység általános és kórképekre specifikus kérdései

1. Az igazságügyi pszichiáter, mint igazságügyi pszichiáter szakértő, etikai alapelvek
2. Az igazságügyi pszichiátriai szakértői tevékenység általános szabályai, az igazságügyi pszichiáter szakértő jogai
3. Az igazságügyi pszichiáter szakértő kötelességei, különös tekintettel az igazságügyi pszichiáter szakértő kompetenciájára
4. Az igazságügyi pszichiátriai szakértői vizsgálat elemei, az igazságügyi pszichiátriai szakértői vélemény felépítése, elemei, formája, szakkérdések, jogkérdések elkülönítése (példákkal bemutatva)
5. Kiegészítő vizsgálatok szerepe az igazságügyi pszichiáter szakértő munkájában
6. A kirendelés meghatározása, tartalmi elemei, az igazságügyi pszichiáter szakértő viselkedésének szabályai a tárgyalóteremben
7. Igazságügyi pszichiátriai szakértői kérdések büntetőperes ügyekben
 - A) A büntethetőség bírói megítéléséhez elrendelt igazságügyi pszichiátriai szakértői vizsgálat szempontjai
 - B) Az eljárásban való részvétel képességének bírói megítélése céljából elrendelt igazságügyi pszichiátriai szakértői vizsgálat szempontjai
 - C) Igazságügyi pszichiátriai szakértői kérdések a kényszergyógykezeléssel kapcsolatban
8. Az „elmeállapot-megfigyelés” szükségességének lehetséges okai, indokai, menete, jogszabályi háttere
9. Igazságügyi pszichiátriai szakértői kérdések polgári peres ügyekben: gondnoksági és öröklési/végrendelkezési ügyek, kártérítési ügyek (pl. össz-szervezeti egészségkárosodás pszichiátriai szempontú véleményezése, az igazságügyi pszichiáter szakértő kompetenciája)
10. Igazságügyi pszichiátriai szakértői kérdések peren kívüli eljárásban (a szakértő feladata a „bírói szemlén”)

11. A mentális retardáció, és organikus kórképek igazságügyi pszichiátriai vonatkozásai
12. Időskori kórképek igazságügyi pszichiátriai vonatkozásai
13. A szkizofrénia spektrum zavar igazságügyi pszichiátriai vonatkozásai
14. Az affektív kórképek igazságügyi pszichiátriai vonatkozásai
15. Paranoid kórképek igazságügyi pszichiátriai vonatkozásai
16. Személyiségzavar igazságügyi pszichiátriai vonatkozásai, véleményezésének igazságügyi pszichiátriai szakértői kérdései
17. Szexuális zavarban, szenvedélybetegségben szenvedők véleményezésének igazságügyi pszichiátriai szakértői kérdései
18. A factitious zavar és a színlelés/tettetés (Münchhausen by proxy szindróma) differenciáldiagnosztikája és igazságügyi pszichiátriai vonatkozásai

Kötelező irodalom:

- *Igazságügyi pszichiátria szerk.: Kuncz Elemér Medicina Könyvkiadó 2011.*
- *A pszichiátria magyar kézikönyve szerk. Füredi János és Németh Attila: Forenzikus pszichiátria fejezet (Baran Brigitta, Szabó Ferenc Ádám) 688-697.o. Medicina 2015.*
- *A pszichiátria magyar kézikönyve szerk. Füredi János és Németh Attila: Pszichiátria és jog (Vizi János) 678-688.o. Medicina 2015.*
- *Birgit A. Völlm, Martin Clarke, Vicenç Tort Herrando, Allan O. Seppänen, Paweł Gosek, Janusz Heitzman, Erik Bulten: European Psychiatric Association (EPA) guidance on forensic psychiatry: Evidence based assessment and treatment of mentally disordered offenders. European Psychiatry 51 (2018) 58–73*
- *AAPL Practice Guideline for the Forensic Psychiatric Evaluation of Competence to Stand Trial*
<http://www.aapl.org/docs/pdf/CST%20Guidelines%20for%20Member%20Review.pdf>
- *AAPL Practice Guideline for forensic psychiatric evaluation of defendants raising the insanity defense.*
<http://www.aapl.org/docs/pdf/Insanity%20Defense%20Guidelines.pdf>
- *AAPL Practice Guideline for the Forensic Assessment*
http://www.aapl.org/docs/pdf/Forensic_Assessment.pdf
- *Blazsek Péter-Wernigg Róbert: Kockázatbecslés és kockázatkezelés a pszichiátriában Oriold és Társai Kiadó 2015.*

- *1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről*
https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700154.TV
- *2016. évi XXIX. törvény az igazságügyi szakértőkről*
https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1600029.TV×hift=ffffff4&txtreferer=00000001.TXT
- *1997. évi törvény az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről*
https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700047.TV
- *2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 2:8.-2:41.§*
https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300005.TV
- *2016. évi CXXX törvény a polgári perrendtartásról 300-319.§, 435-449.§*
https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300005.TV
- *2012. évi C törvény a Büntető Törvénykönyvről 15.§, 17.§, 18.§, 78.§*
https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV
- *2017. évi XC törvény a büntetőeljárásról 9.§-113.§*
- *<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1700090.TV×hift=ffffff4&txtreferer=00000001.TXT>*
- *60/2004. (VII. 6.) ESzCsM rendelet a pszichiátriai betegek intézeti felvételének és az ellátásuk során alkalmazható korlátozó intézkedések szabályairól*
- *https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a0400060.esc*

Ajánlott irodalom:

- *Dósa, Hanti, Kovácsy: Kommentár az egészségügyi törvényhez. Kommentár az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényhez*
- *Wolters Kluwer • Budapest, 2016*
- *Orvosi felelősség szerk.: Sótonyi Péter Semmelweis Kiadó 2006.*
- *Kovácsy Zsombor: Egészségügyi jog Semmelweis Kiadó2008.*
- *Dósa Ágnes: Összehasonlító egészségügyi jog Wolters Kluwer Kft., 2012*
- *AAPL Practice Guideline for the Forensic Evaluation of Psychiatric Disability*
<http://www.aapl.org/docs/pdf/Evaluation%20of%20Psychiatric%20Disability.pdf>
- *WHO Disability Assessment Schedule 2.0 (WHODAS 2.0)*
- *<http://www.who.int/classifications/icf/whodasii/en/>*
- *Textbook of Forensic Psychiatry ed.by Robert I. Simon, Liza H. Gold American Psychiatric publishing 2010.*
- *American Academy of Psychiatry and the Law (AAPL) Ethics guidelines for the practice of forensic psychiatry*
- *<http://www.aapl.org/docs/pdf/ETHICSGDLNS.pdf>*